

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksytyjä HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajia sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

Viite: Lausuntopyyntö 22.8.2018, TEM/669/00.04.01/2016

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI TILINTARKASTUSRAJOJEN KOROTTAMISESTA

Suomen Tilintarkastajat ry:n kanta ehdotukseen

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi (myöhemmin HE-luonnos) ehdotetaan, että tilintarkastuksen lakisäätteiset rajat nostettaisiin samalle tasolle kirjanpitolain mukaisten mikroyritysrajojen kanssa: taseen loppusumma 100 000 eurosta 350 000 euroon, liikevaihto 200 000 eurosta 700 000 euroon ja henkilöstö 3 henkilöstä 10 henkilöön. Toteutuessaan lakimuutos johtaisi tilintarkastusvelvollisuuden loppumiseen noin 37 000 työnantajayritykseltä.

Suomen Tilintarkastajat vastustaa ehdotettua tilintarkastuksen lakisäätteisten rajojen nostoa.

Yhteisöläinsäädännössä on meneillään muitakin hankkeita, joiden kokonaisvaikutuksia ei ole arvioitu. Esimerkiksi oikeusministeriön lakihanke osakepääomavelvollisuuden poistamisesta sisältää ehdotuksia osakkeiden maksamisesta apporttiomaisuudella ilman, että tilintarkastaja on arvioinut yhtiölle tulevan omaisuuden arvoa. Toteutuessaan tällaiset sääntelymuutokset heikentävät vähemmistöosakkeenomistajan oikeuksia ja velkojainsuojan toteutumista.

Tilintarkastajat ovat pettyneitä. Lakihankkeet osoittavat selvästi, että tilintarkastajien yhteiskunnalle tuottamaa lisäarvoa ei tunnusteta, saati tunnusteta.

Esitämme tässä lausunnossa ja sen liitteessä ”*Tarvitsemme luotettavaa taloustietoa*” käsityksemme tilintarkastusrajojen nostamisen vaikutuksesta ja puutteellisesta vaikutusarvioinnista sekä toimenpidesuosituksemme. Lisäksi viittaamme Suomen Tilintarkastajat ry:n 13.3.2018 TEM:n työryhmämietinnöstä antamaan lausuntoon.

Perustelut ehdotukselle tilintarkastusrajojen nostamiseksi ovat yksipuoliset ja puutteelliset

Suomen Tilintarkastajat ry:n mielestä tilintarkastusrajojen korottamisessa on kyse suuremmasta ja vaikuttavammasta kokonaisuudesta kuin mitä HE-luonnoksessa esitetään ja annetaan ymmärtää¹. Kyse on merkittävästä tilinpäätöksen laatijan ja tarkastajan erillisyyttä koskevasta järjestelmämuutoksesta.

HE-luonnoksessa tilintarkastusrajojen korottamistarvetta perustellaan yritysten hyödyllä, kun yritykset saavat säästöjä. Muita vaikutuksia ei ole yksilöity, saati arvioitu niistä syntyviä kustannuksia. Perustelut ovat puutteelliset, ja niistä puuttuu objektiivisuus:

- Pidetään esimerkiksi mahdollisena, että osa yrityksen tilintarkastuksesta luopumisesta seuranneista säästöistä siirtyisi suurempiin kirjanpitokuluihin, mutta sitä ei kuitenkaan esitetä kustannussäästölaskennassa.
- HE-luonnoksessa ei huomioitu tilintarkastusrajojen korottamiseen kriittisesti suhtautunutta lausuntopalautetta eikä Ruotsissa tilintarkastusrajojen korottamisesta tehdyn vaikutusarvioinnin tuloksia.
- Esimerkiksi kirjanpitäjänä voi Suomessa toimia kuka tahansa, mutta tilintarkastajana toimiminen on luvanvaraista ja tilintarkastajien toimintaa valvotaan. Tilintarkastajan tulee myös olla riippumaton tilintarkastettavasta yhteisöstä. Kirjanpitäjänä toimimiselle ei ole asetettu vastaavia pätevyysvaatimuksia.
- Näiden lisäksi perusteluita voidaan pitää tarkoitushakuisina yksittäisen argumenttien osalta. Kun esimerkiksi 70 prosenttia tilintarkastajista ilmoitti kyselytutkimuksessa suhtautuvansa kielteisesti tilintarkastusrajojen nostamiseen, ilmaistiin tämä HE-luonnoksessa siten, että 20 prosenttia tilintarkastajista kannattaa tilintarkastusrajojen nostamista. Vastaajista 10 prosenttia ei ottanut kantaa.

Mitä yhteistä on yritysten kilpailukyvyllä ja tilinpäätösraportoinnin luotettavuudella?

HE-luonnoksen (s. 11) mukaan tilintarkastusrajojen korottaminen edistäisi suomalaisten yritysten kilpailukykyä. HE-luonnoksen (s. 10) mukaan ”ehdotuksen tavoitteena on lisätä yrityksen vapautta ja vastuuta arvioida omista lähtökohdistaan tarkoituksenmukaisinta tapaa järjestää taloudellinen raportointinsa supistamalla sitä yritysjoukkoa, jolla on lakisääteinen tilintarkastusvelvollisuus”.

Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastuksen kohteena on yhteisön kirjanpito, tilinpäätös ja hallinto. Tilintarkastuksen päätteeksi tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen ja lausunnon muun muassa siitä, antaako tilinpäätös noudatetun tilinpäätössäännösten mukaisesti oikean ja riittävän kuvan yhteisön tai säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilintarkastuksen tarkoituksena on lisätä luottamusta yrityksen tilinpäätökseen.

Epäselväksi jää, millä tavalla tilintarkastusvelvollisuuden poistaminen lisää yrityksen vapautta ja vastuuta arvioida omista lähtökohdistaan tarkoituksenmukaisinta tapaa järjestää taloudellinen raportointinsa ja millä tavalla tämä edistää yritysten kilpailukykyä? Tilintarkastaja arvioi yrityksen tuottamaa talousraportointia vertaamalla sitä voimassa olevan sääntelyn vaatimuksiin.

¹ Ks. Suomen Tilintarkastajat ry:n lausunto 13.3.2018.

Vastaus tähän löytyy HE-luonnoksen sivulla 19. ”Rajojen nostoa kannatti 9 tahoja, 21 vastusti ja 7 ei ottanut kantaa. Suurin osa vastustuksesta tuli tilintarkastajia edustavilta tahoilta ja sel-laisilta tahoilta, **joiden toiminnassa tilinpäätösinformaation luotettavuus ja lainmukainen toiminta yleisesti on keskeistä**. Yrityselämää edustavista tahoista Suomen Yrittäjät ja Kes- kускаuppakamari kannattivat rajojen nostamista.”

Kriittisesti tilintarkastusvelvollisuusrajojen korottamiseen suhtautuneiden kantojen sivuut- taminen ja faktatiedon vastaisesti ehdotettu tilintarkastusrajojen nostamisen tavoitteena ei toisin sanoen vaikuta olevan mikään muu kuin mahdollistaa yritystoiminnan harjoittaminen voimassa olevan lainsäädännön sitä haittaamatta.

Suomen Tilintarkastajat ry:n näkemys kilpailukykyä parantavista toimista

Taloushallintoa digitalisoidaan ja avoimia rajapintoja kehitetään parhaillaan. Kaupparekiste- rin ja sitä koskevan sääntelyn uudistus tähtää entistä luotettavampaan tilinpäätösinformaa- tioon rekisterin käyttäjien kannalta. Tilintarkastetut tilinpäätökset tulisi erottaa rekisterissä selkeästi ei-tilintarkastetuista tilinpäätöksistä. Juuri tilintarkastus lisää luottamusta tilinpää- tökseen. Ehdotettu tilintarkastusvelvollisuuden rajaaminen ei edistä näitä tavoitteita.

Tiedon avoimuus tai digitaalisuus ei automaattisesti takaa tiedon luotettavuutta. Varmen- nusta tarvitaan monimutkaisissa järjestelmissä yhä enemmän. Tilintarkastaja varmentaa eri taloushallinnon järjestelmien kontrollit ja järjestelmäriskit. Näiden lisäksi arvionvaraiset erät sekä kokonaiskuvan muodostaminen tarkastuskohteesta edellyttävät tilintarkastusta. Tilin- tarkastus lisää kestävästä kilpailukykyä, jossa päätökset pohjautuvat luotettavaan tietoon.

Luotettavat tilinpäätöstiedot puolestaan tukevat yritystä rahoituksen saamisessa. Perintei- sessä pankkirahoituksessa rahoituspäätös saadaan nopeammin tilintarkastajan varmenta- malla tilinpäätöksellä. Uudemmissa rahoitusmuodoissa, kuten joukkorahoituksessa, korostuu tilintarkastuksen rooli sijoittajan suojan näkökulmasta.

Yrittäjienkin mielestä tilintarkastusrajojen korottamisesta seuraa ongelmia

Suomen Tilintarkastajat ry teetti syksyllä 2018 sidosryhmäkyselyn tilintarkastuksen merkityk- sestä. Kyselyyn vastanneista 91 prosenttia oli sitä mieltä, että tilintarkastus lisää luottamusta tilinpäätöstä kohtaan ja kolme neljäsosaa yritys vastaajista kannatti lakisäätteistä tilintarkas- tusta.

Yritysvastaajista lähes 60 prosenttia arvioi virheiden ja niiden korjausten lisääntyvän ja lähes 50 prosenttia arvioi harmaan talouden ja verovilppien lisääntyvän, jos rajoja nostetaan.²

² Suomen Tilintarkastajat ry:n [Sidosryhmäkysely tilintarkastuksen merkityksestä 26.9.2018](#).

Huomioita HE-luonnoksessa esitettyihin väitteisiin

Suomen Tilintarkastajat ry:n käsityksen ja tiedon mukaan HE-luonnoksessa esitetyt perustellut vaativat joiltain osin lisäselvitystä. Ainakin seuraavia HE-luonnoksessa esitettyjä väittämiä tulisi täsmentää.

Tilinpäätösdirektiivin vastaisuus

HE-luonnoksessa (s. 11) väitetään, että tilintarkastusrajojen pitäminen ennallaan olisi tilinpäätösdirektiivin vastaista. Ei ole. Tilinpäätösdirektiivi määrittää rajan, jota suurempien yritysten tulee olla tilintarkastusvelvollisia. Jäsenvaltio voi asettaa tilintarkastusvelvollisuusrajan tätä alemmalle tasolle ja koskemaan vaikka kaikkia yrityksiä. Suomalainen järjestelmä perustuu tilinpäätöksen laatijan ja tarkastajan erillisyydelle.

Järjestelmäristiriita ja sen huomioiminen esityksessä

HE-luonnoksessa (s. 7) tuodaan esiin, että vertailtaessa eri maiden tilintarkastusvelvollisuutta määrittäviä raja-arvoja on otettava huomioon, että osassa jäsenmaita on sääntelyä ja valvontaa kirjanpitäjille ja/tai veroneuvojille. Lisäksi todetaan, että Suomessa kirjanpitotoiminnan tai veroneuvonnan harjoittaminen ei ole luvanvaraista eikä kumpakaan erikseen valvota. Tällainen järjestelmäristiriita eri maiden välillä siis huomioidaan, mutta sille ei kuitenkaan anneta painoarvoa, kun punnitaan tilintarkastuksen merkitystä suomalaisessa yrityskentässä ja yhteiskunnassa.

Vaihtoehtoisten varmennustapojen huomioiminen

HE-luonnoksessa (s. 8) todetaan, että ”*useaan maahan onkin kehittynyt erillinen review-tarkastus, joka on varsinaista tilintarkastusta matalamman varmuustason tarkastusmenetelmä*”. Tämä teema nousi esiin myös useassa työryhmämietintöä koskevassa lausunnossa. Tämä olisi voitu nostaa yhdeksi vaihtoehdoksi esillä olleiden rajavaihtoehtojen rinnalle.

Kansainvälinen kehitys

HE-luonnoksen (s. 8) mukaan kehitys on kansainvälisesti mennyt siihen suuntaan, että tilintarkastusrajoja korotetaan. Tätä ei HE-luonnoksessa kuitenkaan perustella tarkemmin. Suomen Tilintarkastajien tietojen mukaan muun muassa Ruotsissa ja Tanskassa tilintarkastusrajojen laskeminen on ennemminkin ollut kantava teema rajojen nostamisen sijaan.

Verokertymästä

HE-luonnoksen (s. 17) mukaan ”Suurimmat yritykset maksavat lähes puolet kaikista yhteisöveroista. Esitetyllä muutoksella ei siten odoteta olevan merkittäviä vaikutuksia valtion verokertymään, koska osa mikroyrityksistä on vapautettu tilintarkastusvelvollisuudesta jo nykyisten rajojen nojalla, käytännössä vain osa niistä yritysistä, joita muutos koskee, luopuisi tilintarkastuksesta, ja vain marginaalinen osa näistä syyllistyisi muutoksen johdosta väärinkäytöksiin. Suomessa on yleisesti ottaen hyvä veromoraali sekä traditio säädösten noudattamisessa.”

Sekä tilintarkastajat että yritysten edustajat itse ovat arvioineet, että virheet ja korjaustarpeet verotuksessa lisääntyvät, jos tilintarkastusrajoja korotetaan³. Virheellisyys verotuksessa voi perustua joko tahattomaan virheeseen tai väärinkäytökseen. Yritysten kautta kulkevassa verotuksessa yhteisöverotus muodostaa vain pienen osan kokonaisverotuksessa. Kun huomioidaan arvonlisävero ja tilintarkastusvelvollisuudesta vapautettavia työnantajayrityksiä koskevien työntekijöiden verotus, puhutaankin jo huomattavasti suuremmista summista.

Myös tutkimustieto osoittaa, että tilintarkastusvelvollisuuden supistaminen voi johtaa talousraportoinnin laadun heikkenemiseen. Tilintarkastajat myös tuottavat arvoa veroviranomaisille.⁴

Vapaaehtoisten tilintarkastuksen määrästä

Tutkimustieto Suomesta⁵, Ruotsista ja Saksasta osoittaa, että suurin osa niistä yrityksistä, jotka voivat luopua tilintarkastuksesta, myös luopuvat siitä. Siten väite siitä, että ”käytännössä vain osa yrityksistä, joita muutos koskee, luopuisi tilintarkastuksesta”, on harhaanjohtava. Vapaaehtoisten osuus ei ole lähelläkään sitä 50:tä prosenttia, jota on käytetty yrityskentälle tulevien kustannussäästöjen laskemisessa (sivu 15).

Veromoraalista ja säädösten noudattamisesta

Kunnia yleisesti ottaen hyvästä veromoraalista ja traditio säännösten noudattamisesta tuskin kuuluu pelkästään tilintarkastajille, mutta tilintarkastajilla on tässäkin oma merkityksensä. Suomen Tilintarkastajat ry:n toimeksiannosta tehtyyn sidosryhmäkyselyyn vastanneista yrityksistä 72 prosenttia arvioi, että tilintarkastaja osaa opastaa yritystä ja yrittäjää tulevissa lainsäädännöllisissä ja muissa muutoksissa. Yrityksistä 74 prosenttia oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, että tilintarkastaja tuntee yrityskenttää koskevan sääntelyympäristön. Suomalaisten hyvää veromoraalia ei siis pidä ottaa itsestään selvyytenä. Tilintarkastusjärjestelmä osaltaan ylläpitää sitä.

Rekisteröityjen tilintarkastajien määrästä

HE-luonnoksen mukaan vain eläköityminen vaikuttaa tilintarkastajien määrän kehitykseen. Suomen Tilintarkastajat ry:n jäsenkyselyn perusteella on ilmeistä, että tilintarkastusrajojen korottaminen mikroyritysrajoihin vähentää jo ennestään pohjoismaalaisittain harvalukuista hyväksytyjen tilintarkastajien määrää. Vähennys on voimakkainta Uudenmaan ulkopuolisilla alueilla, ja rajojen korottaminen kohdistuu voimakkaimmin juuri yksin toimiviin tilintarkastajayrittäjiin. Käytännössä tämä lakihanke poistaa lähes kahdeltasadalta tilintarkastajalta mahdollisuuden elinkeinotoiminnan harjoittamiseen.

PRH:n tilintarkastusvalvonnan resurssien kohdentaminen

Suomen Tilintarkastajat ry:n käsityksen mukaan pienissä yrityksissä (oy, avoin yhtiö ja ky) tehtävät tilintarkastukset eivät työllistä tai rajoita tilintarkastusvalvonnan mahdollisuuksia

³ Ks. [Suomen Tilintarkastajat ry:n jäsenkysely 19.4.2018](#), Sidosryhmäkysely tilintarkastuksen merkityksestä.

⁴ Ks. Höglund, Henrik & Dennis Sundvik (2018). Do auditors constrain intertemporal income shifting in private companies? Accounting and Business Research. Saatavilla: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00014788.2018.1490166>.

⁵ Ittonen, Kim etc. (2017). Selvitys vapaaehtoisesta tilintarkastuksesta Suomessa. Saatavilla: https://www.hanken.fi/sites/default/files/atoms/files/vapaaehtoinen_tilintarkastus_blog.pdf.

kohdistaa resurssejaan toisin. Tilintarkastusvalvonta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, minkä yhteisömuotojen tai minkä kokoisten yritysten tilintarkastuksiin laadunvarmistus kohdistetaan. Yhteisömuodoista asunto-osakeyhtiö lienee se, joka on ylliedustettuna tilintarkastuslautakunnan antamissa ratkaisuisissa.

Suomen Tilintarkastajat ry:n toimintaehdotukset:

1. PIDETÄÄN TILINTARKASTUSRAJAT ENNALLAAN

Ehdotetulla lakiuudistuksella olisi monia kielteisiä vaikutuksia sekä yritysten että yhteiskunnan näkökulmista. Tilintarkastusvelvollisuuden pitäminen ennallaan on kokonaisuhyödyn kannalta paras vaihtoehto. Tätä näkökulmaa tukevat sekä lausuntopalaute että Ruotsin kokemukset.

2. SELVITETÄÄN KEVYEMPÄÄ TARKASTUSTA MIKROYRITYKSILLE

Suomessa tilintarkastus on yleisin tilintarkastajan tekemä tarkastus. Tilintarkastajan tekemien kevyempien tarkastusten soveltuvuutta mikrokokoluokan yrityksille tulisi selvittää.

Helsingissä 28. päivänä syyskuuta 2018

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Maria Grönroos
hallituksen puheenjohtaja

LIITE Tarvitsemme luotettavaa taloustietoa

TARVITSEMME LUOTETTAVAA TALOUSTIETOA

- **OMISTAJAT** saavat varmuuden yrityksen taloudesta.
- **YRITYS** on ulkopuolisten silmissä luotettava kumppani.
- Yritysten investoinnit ja talouskasvu edellyttävät **RAHOITTAJIEN** luottamusta tilinpäätöstietoihin.
- **KANSALAISTEN** luottamus verotuksen oikeudenmukaisuuteen vahvistuu ja riski harmaaseen talouteen pienenee.

Toimivaa järjestelmää ollaan rapauttamassa. Hallituksen esityksen toteutuessa lähes 60%:lta tilintarkastuksen kohteena olevista osakeyhtiöistä poistuisi tilintarkastusvelvollisuus.

Suomen Tilintarkastajat ry vastustaa tilintarkastuksen lakisääteisten rajojen nostoa.

TILINTARKASTUSRAJOJEN NOSTAMISEN SEURAUKSIA

1. Kymmenien tuhansien työnantajayritysten tilinpäätösten luotettavuus vaarantuu

Lakimuutos johtaisi tilintarkastusvelvollisuuden loppumiseen noin 37 000 työnantajayritykseltä. Tilinpäätöksen laatii kirjanpitäjä, jolle ei ole lainsäädännössä asetettu mitään pätevyysvaatimuksia, toisin kuin tilintarkastajalle. Tilintarkastuksesta luopuminen vaarantaisi tilinpäätösten luotettavuuden, ja kärsijöitä olisivat niin yhtiöt, omistajat, rahoittajat, työntekijät kuin yhteiskuntakin.

2. Rahoituksen saaminen vaikeutuu

Yritysten rahoittajat perustavat rahoituspäätöksensä tilintarkastettuihin tilinpäätöstietoihin.¹ Yritysten tilinpäätöstietojen laadun heikkeneminen aiheuttaisi epävarmuutta omistajissa ja yrityksen sidosryhmissä. Samalla myös yritysten rahoituksen saaminen vaikeutuisi ja olisi kalliimpaa.²

3. Virheet verotuksessa lisääntyvät

Veroilmoitus pohjautuu yrityksen tilinpäätökseen. Tilintarkastus lisää tilinpäätöksen luotettavuutta. Jos tilintarkastus poistetaan, virheet verotuksessa lisääntyvät.³ Virheet yrityksen verotuksessa saattavat vaikuttaa myös omistajien verotukseen.

4. Virheet työnantajavelvoitteiden noudattamisessa lisääntyvät

Palkkojen, eläkkeiden ja muiden henkilösivukulujen tarkastus on osa tilintarkastusta. Jos tilintarkastus poistetaan, riski kasvaa, ettei työnantajavelvoitetta noudateta.

5. Harmaan talouden ja väärinkäytösten mahdollisuudet lisääntyvät

Tilintarkastuksella on ennaltaehkäisevä, ohjaava ja korjaava vaikutus yrityksen kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja hallintoon. Jos tilintarkastus poistetaan, mahdollisuudet epärehelliseen toimintaan lisääntyvät ja harmaa talous kasvaa.⁴

6. Paikallisten asiantuntijapalveluiden saatavuus heikkenee

Tilintarkastusrajojen nostaminen heikentäisi tilintarkastajan tarjoamien asiantuntijapalveluiden saatavuutta. Jopa 43% pääkaupunkiseudun ulkopuolella yksintoimivista tilintarkastajista uskoo yritystoimintansa loppuvan lakimuutoksen seurauksena.⁵

Tilintarkastaja tarjoaa tilintarkastuspalvelun lisäksi monia asiantuntijapalveluita liittyen esimerkiksi verotukseen, yritysjärjestelyihin ja sukupolvenvaihdoksiin. Nämä palvelut katoaisivat lakimuutoksen seurauksena monilta alueilta kokonaan.

1 Ks. *Finanssiala ry:n lausunto 12.3.2018*.

2 Ks. *Finnvera Oyj:n lausunto 13.3.2018*.

3 Ks. *Verohallinnon lausunto 22.2.2018*.

4 Ks. *Harmaan talouden selvitysyksikön lausunto 13.2.2018* ja Sisäministeriön poliisiosaston lausunto 5.3.2018.

5 *Aula Research Oy* (2018).

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi (TEM) ehdotetaan, että tilintarkastuksen lakisääteiset rajat nostettaisiin samalle tasolle mikroyritysrajojen kanssa:

- Taseen loppusumma 100 000 € → 350 000 €
- Liikevaihto 200 000 € → 700 000 €
- Henkilöstö 3 → 10 henkilöä

Ehdotusta perustellaan yrityksiiä koskevan sääntelyn keventämisellä. TEM:n työryhmän muistio sai osakseen laajaa vastustusta (mm. VM, Verohallinto, SM, Finanssiala).

Tilintarkastus on palvelu, jossa tarkastetaan yrityksen kirjanpito, tilinpäätös ja hallinto. Tilintarkastus antaa varmuuden siitä, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä.

HAITAT ISOMMAT KUIN HYÖDYT. KOKEMUKSIA RUOTSISTA.

Ruotsissa vapautettiin vuonna 2010 pienimmät yritykset tilintarkastusvelvollisuudesta. Tilintarkastusvelvollisuuden nykyrajat Ruotsissa ovat: liikevaihto alle 300 000 euroa, tase 150 000 euroa ja henkilöstö 3. Tavoitteena oli keventää yritysten hallinnollista taakkaa, aikaansaada säästöjä ja lisätä yritysten kasvua. Riksrevision (valtiontalouden tarkastusvirasto) teki vuonna 2017 **vaikutusarvioinnin**, jonka mukaan näihin tavoitteisiin ei päästy. Lisäksi tilintarkastusrajojen korottamisesta seurasi odottamattomia negatiivisia vaikutuksia:

- **TILINTARKASTAJA JÄÄ VALITSEMATTA, JOS EI OLE PAKKOA.** Tilintarkastaja jätettiin valitsematta niin tilintarkastusvelvollisuudesta vapautuneissa kuin uusissa osakeyhtiöissä. Yleisemmin tilintarkastaja jätettiin valitsematta toimialoilla, joilla on suuri riski talousrikoksiin ja verojen välttelyyn, esimerkkinä ravintola-ala.
- **SAAVUTETUT HYÖDYT JÄIVÄT VÄHÄISEMMIKSI KUIN AIHEUTUNEET KUSTANNUKSET.** Yritysten säästöt jäivät odotettua pienemmiksi. Myöskään tavoiteltua kasvua ei tullut. Tilintarkastuksesta luopuneiden yritysten kasvu jäi alhaisemmaksi kuin yritysten, joilla oli tilintarkastaja.
- **VIRHEET YLEISTYIVÄT JA TALOUSRAPORTOINNIN LUOTETTAVUUS KÄRSI.** Virheet talousraportoinnissa ja tilinpäätöksissä lisääntyivät. Tästä kärsivät yhtiöt, rahoittajat ja virkamiehet. Havaitut virheet olivat sekä sisällöllisiä asiavirheitä että muodollisia virheitä, kuten puuttunut tuloslaskelma tai liitetieto.
- **VIRANOMAISET SAAVAT VÄHEMMÄN TIETOA.** Vaikka Ruotsin veroviranomainen sai tilintarkastusrajojen noston yhteydessä uusia kontrollikeinoja ja vuosittaista määrärahaa korotettiin 4 miljoonalla eurolla, virheet tilinpäätöksissä ja verotuksessa lisääntyivät. Lisäksi mukautettujen tilintarkastuskertomusten määrä väheni 5 000:sta noin 1 500 kertomukseen. Veroviranomaiset saivat aiempaa vähemmän vinkkejä yhtiöistä, joiden toimintaa olisi syytä tutkia.

→ Suomessa eduskunnan talousvaliokunta (**TaVM 33/2006**) antoi jo vuonna 2006 ponnin tilintarkastusrajojen nostamisen vaikutusten seuraamisesta. Vaikutusarviota ei ole tehty vuoden 2007 jälkeiseltä ajalta eikä **HE-luonnoksessa** (22.8.2018) esitettyjen rajojen nostamisen vaikutuksista.

TOIMENPIDE-SUOSITUKSEMME

1. PIDETÄÄN TILINTARKASTUSRAJAT ENNALLAAN

Ehdotetulla lakiuudistuksella olisi monia kielteisiä vaikutuksia sekä yritysten että yhteiskunnan näkökulmista. Tilintarkastusvelvollisuuden pitäminen ennallaan on kokonaishyödyn kannalta paras vaihtoehto. Tätä näkökulmaa tukevat sekä lausuntopalaute että Ruotsin kokemukset.

2. SELVITETÄÄN KEVYEMPÄÄ TARKASTUSTA MIKROYRITYKSILLE

Suomessa tilintarkastus on yleisin tilintarkastajan tekemä tarkastus. Tilintarkastajan tekemien kevyempien tarkastusten soveltuvuutta mikrokokoluokan yrityksille tulisi selvittää.

LUOTETTAVAA, TILINTARKASTETTUA TALOUSTIETOA TARVITAAN YHÄ ENEMMÄN

Taloushallintoa digitalisoidaan ja avoimia rajapintoja kehitetään parhaillaan. Kaupparekisterin uudistus tähtää entistä luotettavampaan tilinpäätösinformaatioon rekisterin käyttäjien kannalta. Tilintarkastetut tilinpäätökset tulisi erottaa rekisterissä selkeästi ei-tilintarkastetuista tilinpäätöksistä. Juuri tilintarkastus lisää luottamusta tilinpäätökseen. Ehdotettu tilintarkastusvelvollisuuden rajaaminen ei edistä näitä tavoitteita.

Tiedon avoimuus tai digitaalisuus ei automaattisesti takaa tiedon luotettavuutta. Varmennusta tarvitaan monimutkaisissa järjestelmissä yhä enemmän. Tilintarkastaja varmentaa taloushallinnon järjestelmien kontrollit ja arvionvaraiset erät sekä muodostaa kokonaiskuvan tarkastuskohteesta. Tilintarkastus lisää kestävästä kilpailukykyä, jossa päätökset pohjautuvat luotettavaan tietoon.

LISÄTIETOJA ANTAVAT:

Sanna Alakare, toiminnanjohtaja
Suomen Tilintarkastajat ry
050 5367207

Risto Ruuska, johtava asiantuntija
Suomen Tilintarkastajat ry
040 8616301

Suomen
TILINTARKASTAJAT